

Vastaus vetoomukseen Espoon kautta kulkevien Suomen ja Viron välisen rautatietunnelin vaihtoehtoisten linjausten sisällyttämiseksi VISIO-kaavaan

Maakuntahallitus 15.06.2026
154/00.01.02.01/2026

Selostus

Finest Bay Area Development Oy on jättänyt VISIO-kaavan luonnosvaiheen vuorovaikutuksen palautteena vetoomuksen, jossa esitetään Suomen ja Viron välisten ns. Tallinnan tunnelin Espoon kautta kulkevien reittivaihtoehtojen täydentämistä käynnissä olevan VISIO-vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheeseen. Vetoamus on jätetty kaavaluonnoksen nähtävilläolon (11.3.-8.5.2026) aikana 2.4.2026, joten se käsitellään vuorovaikutuksesta saadun palautteen osana. Koska vetoamus esittää kaavatyön laajentamista koskemaan Tallinnan tunnelin liikenneyhteyden lentokentän eteläpuolista osuutta, jota VISIO-kaavassa ei ole tarkoitus muuttaa voimassaolevaan maakuntakaavaan nähden, haluttiin asia tuoda erillisenä maakuntahallituksen linjattavaksi.

Vetoamuksessa on esitetty seuraavat perusteet, jotka on tiivistetty tähän. Vetoamus on esityslistan liitteenä. Vetoomuksen yhteydessä ei ole annettu liiton käyttöön yhtiön selvityksiä, joihin vetoomuksen perusteissa viitataan.

- ”Vaihtoehtoiset linjaukset varmistaisivat hankkeen toteuttamiskelpoisuuden. (Vetoomuksen jättänyt) Yhtiö tutkii osana käynnissä olevaa YVA-prosessia kolmea eri linjausta tunnelille. YVA edellyttää mittavaa määrää geologisia jatkotutkimuksia. Mikäli vaihtoehtoisia linjauksia ei sisällytetä kaavaan, ei voida varmistua, että valittu linjaus on paras mahdollinen.”
- ”Maakuntakaavan tulee olla mahdollistava. Vain yhden linjauksen osoittaminen heikentää toteuttamismahdollisuuksia.”
- ”Vaihtoehtoisilla linjauksilla on kannatusta: Espoo, Vantaa ja Tuusula ovat suhtautuneet linjauksiin positiivisesti.”
- ”Helsingin kautta kulkeva linjaus on teknisesti ja taloudellisesti erittäin haastava. Perusteet liittyvät (vetoomuksen jättäneen) yhtiön teettämien selvitysten tuloksiin.”

Koska tunnelin vaihtoehtoisia linjauksia on käsitelty lainvoimaisessa Uusimaa-kaavassa, osana Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaa, vuosina 2018-2020, eikä mitään uusia selvityksiä tähän tarkasteluun nähden ole liiton tiedossa Tallinnan tunnelin tai sen vaikutusten osalta, liitto esittää ettei uusia vaihtoehtoisia linjauksia lisätä VISIO-kaavaan ehdotusvaiheessa. Näin laajan uuden aiheen lisääminen kaavaan ehdotusvaiheessa viivästyttäisi myös kaavaprosessin aikataulua mm. tarvittavien lisäselvitysten ja vuorovaikutuksen takia, eikä tarvittaviin uusiin selvityksiin ole resursseja.

Asian tausta

Tallinnan tunnelin linjaus Tallinnan suunnasta Helsingin keskustan kautta lentoasemalle on voimassa olevassa Uusimaa 2050 -kaavakokonaisuudessa merkitty ohjeellisella merkinnällä. Maakuntakaavan linjaus perustuu aiempiin selvityksiin ja Uusimaa-kaavan yhteydessä tehtyihin päätöksiin. Maakuntakaavan taustaselvitykset löytyvät [Uusimaa-kaavan verkkosivuilta](#). Tallinnan tunneli sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan alueelle. Tässä tekstissä viittauksella Uusimaa-

kaava 2050 viitataan siis tunnelin osalta voimassaolevaan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaan.

Jo 2017 hyväksytyssä Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa Tallinna-tunneli oli osoitettu liikennetunnelin ohjeellisen linjauksen merkinnällä. Tunneliyhteys lähti Helsinki-Vantaan lentoasemalta ja kulki Helsingin keskustan kautta kohti Tallinnaa. Linjaus perustui Talsinkifix-esiselvitykseen.

Seuraavan kokonaismaakuntakaavan eli Uusimaa 2050 -kaavakokonaisuuden luonnosvaiheessa tutkittiin Helsingin kautta kulkevan yhteyden lisäksi vaihtoehtoisia linjauksia. Tallinna-tunnelista oli silloin laadittu selvityksiä osana EU-rahoitteista FinEst Link -projektia ja yksityisrahoitteisessa Finest Bay Area -projektissa. Finest Bay Area -projektista oli Uusimaa-kaavan laadinnan aikaan käynnissä ympäristövaikutusten arviointi (YVA), jonka vaihtoehtoiset linjaukset esitettiin Uusimaa-kaavan luonnoskartalla v. 2018. YVA on edelleen kesken.

Maakuntahallitus oikeutti päätöksellään 17.9.2018 liiton lähettämään Uusimaa 2050 -kaavaluonnoksen lausunnoille ja asettamaan sen nähtäville. Päätöksessä oli Tallinna-tunnelia koskeva osuus: Uusimaa-kaavassa osoitetaan Tallinna-tunnelin vaihtoehtoinen ohjeellinen linjaus. Luonnosvaiheessa esitettiin myös tunnelin vaihtoehtoiset linjaukset, jotta niistä saatiin kerättyä palautetta. Luonnoksessa esitettiin tunnelivaihtoehtoina FinEst Link -projektin Helsingin ja Pasilan kautta kulkeva linjaus sekä FinEst Bay -projektin kaksi Keilaniemen kautta kulkevaa linjausta.

Luonnoksesta syksyllä 2018 saatujen lausuntojen pohjalta maakuntahallitukselle esitettiin 21.1.2019 Tallinna-tunnelin osalta toimenpide-ehdotus, jossa tunnelille esitettiin Helsingin kautta kulkeva linjausvaihtoehto seuraavasti:

”Tallinna-tunnelista esitetään vain Helsingin keskustan ja Pasilan kautta kulkeva linjausvaihtoehto. Tämä on vaihtoehtoista ainoa, joka kulkee liikenteen valtakunnallisten solmukohtien kautta ja kytkee näin tunnelin riittävän hyvin osaksi valtakunnallista liikennejärjestelmää. ”

Maakuntahallitus merkitsi 21.1.2019 saadun palautteen ja valmistelun tiedoksi. Asiasta pidettiin ylimääräinen kokous 11.3.2019, jolloin maakuntahallitus päätti äänestyksen jälkeen linjauksen osalta:

”Muutokset kaavaluonnokseen siten, että Tallinna-tunnelista esitetään vain Helsingin keskustan ja Pasilan kautta kulkeva linjausvaihtoehto. Tämä on vaihtoehtoista ainoa, joka kulkee liikenteen valtakunnallisten solmukohtien kautta ja kytkee näin tunnelin riittävän hyvin osaksi valtakunnallista liikennejärjestelmää. Lisäksi tämä vaihtoehto liittyy Rail Balticaan ja sisältää sekä henkilö- että tavaraliikenteen. ”

Lisäksi Uusimaa-kaava 2050-työssä, osana Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan valmistelua, toteutettiin vuosina 2018–2020 MRL 206 a ja b §:n mukainen, Tallinnan tunnelin kaavamerkintään liittyvä Suomen ja Viron välinen ilmoitus- ja neuvottelumenettely, jossa Viron viranomaisille tiedotettiin kaavasta, toimitettiin Viroon kaavan aineisto ehdotusvaiheessa syksyllä 2019 ja mahdollistettiin nähtävillä olo ja lausuntojen antaminen Virossa. Viron esittämät näkemykset rajat ylittävistä

vaikutuksista ja viranomaisten yhteistyötarpeista käsiteltiin, ja neuvotteluprosessin perusteella vaikutusten arviointia pidettiin riittävänä maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioiden sekä tulokset otettiin huomioon kaavan viimeistelyssä.

Maakuntavaltuusto hyväksyi Uusimaa 2050 -kaavakokonaisuuden 25.8.2020. Valtuusto käsitteli hyväksymispäätöstä kolmessa kokouksessa, joista ensimmäisessä 15.6.2020 äänestettiin kahdesta muutosesityksestä. Ensin äänestettiin Tallinnan tunnelin vaihtoehtoisten linjausten lisäämisestä maakuntakaavaan ja seuraavaksi äänestettiin siitä, että kaavasta poistetaan Helsingin keskustan kautta kulkeva Tallinnan ratalinjaus ja tilalle lisätään vain Helsinki-Vantaalta Tallinnaan suuntautuva yhteystarvemerkintä. Molemmissa äänestyksissä pohjaesitys voitti, eikä muutoksia kaavaan tehty.

Finest Bay Development Oy valitti valtuuston hyväksymispäätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen. Valituksessa vaadittiin, että:

”Helsingin hallinto-oikeus kumoaa ja poistaa valituksenalaisen Uudenmaan liiton maakuntavaltuuston päätöksen vaihemaakuntakaavan hyväksymisestä koskien Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan kaavakartan merkintää ”Liikennetunnelin ohjeellinen linjaus” sekä sitä koskevan kaavamääräyksen, ja palauttaa asian Uudenmaan liitolle uudelleen käsiteltäväksi.”

Maakuntahallitus päätti hallinto-oikeudelle antamassa lausunnossaan 25.1.2021 seuraavasti:

”Maakuntahallitus pyytää hallinto-oikeudelta valitusten hylkäämistä perusteettomana. Se katsoo, ettei valituksissa ole esitetty laillisuusperusteita, joiden perusteella maakuntavaltuuston päätös 9.6., 15.6. ja 25.8.2020 § 20 koskien Helsingin seudun vaihemaakuntakaava tulisi kumota, muuttaa tai palauttaa uuteen valmisteluun. Mainittu vaihemaakuntakaava täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 28 § mukaiset maakuntakaavan sisältövaatimukset ja perustuu riittäviin selvityksiin ja tutkimuksiin siten kuin laki sitä maakuntakaavalta yleispiirteisenä kaavana edellyttää. Maakuntavaltuuston päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, maakuntavaltuusto ei ole ylittänyt toimivaltaansa, eikä päätös ole muutoin lainvastainen kuntalain 135 § tarkoittamalla tavalla.

Valintojen tekeminen eri vaihtoehtojen välillä on keskeinen osa kaavoitusprosessia. MRL 25 §:n 4 momentin mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntahallitus on kaavaa laadittaessa harkintavaltansa puitteissa voinut päättää, että kaavassa osoitetaan yksi liikenteen ohjeellinen liikennetunnelin linjaus Helsingin keskustasta etelään. Maakuntahallituksella on ollut ratkaisuja tehdessään käytössä riittävät selvitykset ja vaikutusten arvioinnit sekä kaavaluonnoksesta annettu palaute ja kaavaehdotuksesta annetut lausunnot kokonaisuudessaan.”

Korkeimmalta hallinto-oikeudelta Finest Bay Development Oy haki valituslupaa, mutta sitä ei myönnetty.

Uudenmaan liitto kiittää saadusta vetoomuksesta. Vastauksenaan liitto esittää, ettei VISIO-vaihemaakuntakaavatyön ehdotusvaiheessa lähdetä uudestaan tarkastelemaan ja selvittämään jo kertaalleen Uusimaa-kaavassa käsiteltyjä mahdollisia uusia linjauksia Tallinnan tunnelille lentokentältä etelään. Liiton tiedossa ei ole mitään uutta selvitystietoa, joka voisi muuttaa Uusimaa-kaavan aikana tehtyjen päätösten perusteita. Seuraavat ratkaisut Tallinnan yhteyden ja tunnelihankkeen edistämisestä ja mahdollisista uusista linjauksista tulisi tehdä kansallisella tasolla ja yhteistyössä Viron kanssa. Lisäselvitysten laadintaan ei myöskään ole nyt ajallisia eikä taloudellisia resursseja. Näin vaativan ja laajan uuden aiheen lisääminen maakuntakaavaprosessiin tässä kohtaa vaadittavine uusine selvityksineen ja kansainvälisine kuulemisineen viivästyttäisi VISIO-kaavan prosessia ja saattaisi kaavan muut tärkeät ja ajankohtaiset sisällöt mm. energiaan, kriittiseen infraan ja maanpuolustukseen liittyen riskiin viivästyä tai jäädä toteutumatta.

Yhtiön kanssa käydyissä keskusteluissa on todettu, että mikäli yhtiön teettämä YVA ja sen vaatimat selvitykset valmistuvat, voidaan niiden pohjalta jatkaa keskustelua. Nyt liitolla ei ole käytössä mitään uutta lisätietoa tai uusia selvityksiä vetoomuksessa esitettyjen perusteiden tueksi, mitkä antaisivat aiheita tehdyn ratkaisun ja tehtyjen päätösten avaamiseen. Yhtiö ei ole luottamuspuolaan vedoten antanut selvityksiään Uudenmaan liiton käyttöön.

Päätösesitystä Uudenmaan liitto perustelee vastaamalla vetoomuksessa esitettyihin neljään eri perusteeseen vielä erikseen:

1. Vaihtoehtoiset linjaukset varmistaisivat hankkeen toteuttamiskelpoisuuden

FinEst Bay Area (Finest Bay Area Development Oy) hankkeessa Suomen puolella YVA-menettely on aloitettu v. 2018 ja pysähtynyt ohjelmavaiheeseen, jonka vuorovaikutus oli v. 2019. YVA ei ole edennyt varsinaiseen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen. Viron päässä YVAa ei ole laadittu, koska maan lainsäädäntö edellyttää YVAN laatimista kaavaprosessin rinnalla eikä Tallinna, Harjun seudun yhteenliittymä tai asiasta vastaava ministeriö ole laatimassa tunnelille kaavaa.

Erilaisia linjausvaihtoehtoja on mahdollista selvittää eteenpäin myös maakuntakaavasta poikkeaville linjauksille. Uusia linjauksia voidaan tarkastella myöhemmin myös maakuntakaavassa, mikäli riittävä selvitysaineisto ja resurssit mm. vuorovaikutukseen, vaikutusten arviointiin ja kansainväliseen kuulemiseen on saatavilla.

2. Maakuntakaavan tulee olla mahdollistava

Voimassa olevan maakuntakaavan ohjeellinen linjaus osoittaa mahdollisuutta ja suuntaa. Kaava ei estä vaihtoehtoisten linjausten tutkimista tarkemmin eteenpäin. Uusien linjauksien tutkiminen esimerkiksi YVA:n yhteydessä on mahdollista.

3. Vaihtoehtoisilla linjauksilla kannatusta

Tallinnan tunneli on pitkän aikajänteen hanke, joka edellyttää kansallista tahtotilaa sen edistämisestä. Yksittäisten kuntien suhtautumisen sijaan maakunnan tahtotilaa kuvaavasta maakuntakaavasta päättää maakuntavaltuusto, joka muodostuu seudun kuntien päättäjistä.

Vetoomuksessa todettuja kuntien kannanottoja eivät kunnat ole esittäneet maakuntakaavalausunnoissaan.

4. Helsingin kautta kulkeva linjaus on teknisesti ja taloudellisesti erittäin haastava

Toisin kuin vetoomuksessa väitetään, Tallinnan tunneli ei kulkisi päällekkäin Lentoradan kanssa. Tunnelit ovat joka tapauksessa erillisiä mm. siksi, että radoilla on lähtökohtaisesti eri raideleveys. Myöskään Helsingin kautta kulkeva linjaus ei muuta tunnelin korkeusasemaa eikä hidastaisi siten matka-aikaa. Tallinnan tunnelin suunnittelussa on varauduttu sekä henkilö- että rahtiliikenteeseen. Maakuntakaavatasolla ei ole tarpeen tutkia mm. ilmanvaihtojärjestelmiä tai muitakaan teknisiä yksityiskohtia.

FinEst Bayn esittämien linjausvaihtoehtojen osalta ei ole esitetty sellaisia keskenään vertailukelpoisia ja maakuntakaavatason tarkastelulta edellytettäviä selvityksiä, joiden perusteella niiden vaikutuksia voitaisiin arvioida suhteessa voimassaolevassa maakuntakaavassa osoitettuun linjausvaihtoehtoon. FinEst Bayn linjaukset eivät vastaa FinEst Link -selvityksessä tarkasteltuja vaihtoehtoja, minkä vuoksi niitä koskevia vaikutuksia ei ole arvioitu maakuntakaavatason edellyttämällä tavalla.

Erityisesti puuttuu riittävä kokonaisarvio vaihtoehtojen kytkeytymisestä valtakunnallisiin solmukohtiin ja liikennejärjestelmään, vaikutuksista joukkoliikenteen toimivuuteen ja kapasiteettiin sekä aluerakenteellisista ja maankäytöllisistä vaikutuksista.

Näin ollen vetoomuksessa esitettyjen linjausten toteuttamiskelpoisuutta ja vaikutuksia ei ole mahdollista arvioida alueidenkäyttölain edellyttämällä 9 § ja 28 § tavalla, eikä niitä siten voida ottaa käynnissä olevan maakuntakaavan laadinnassa huomioon arvioitavina vaihtoehtoina.

Esittelijän päätösesitys:

- Maakuntahallitus päättää yllä selostusosassa mainituin perusteluin,
- että käynnissä olevan VISIO-kaavan sisältöä ei laajenneta ehdotusvaiheessa Tallinnan tunnelin eteläosan linjausten suhteen,
  - että VISIO-kaavaehdotuksessa ei esitetä Suomen ja Viron välisten liikenneyhteysvaihtoehtojen täydentämistä (nk. Tallinnan tunnelin linjaus) voimassa olevaan Helsingin seudun maakuntakaavaan nähden.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mari Siivola
Asiantuntija Heini Peltonen